

Ruimtelijke onderbouwing

in verband met de toekomstige agrarische
postzegel en de herbouw van bijgebouwen

adres: Camstrawei 41 te Firdgum

in opdracht van: Maatschap Vogels te Firdgum

in samenwerking met: J.O.N.G. architecten uit Lemmer

december 2017

Buro Greet Bierema, Vriesburgerweg 20, 8475 EK Nijeholtpade,
5.1.2e

Inleiding

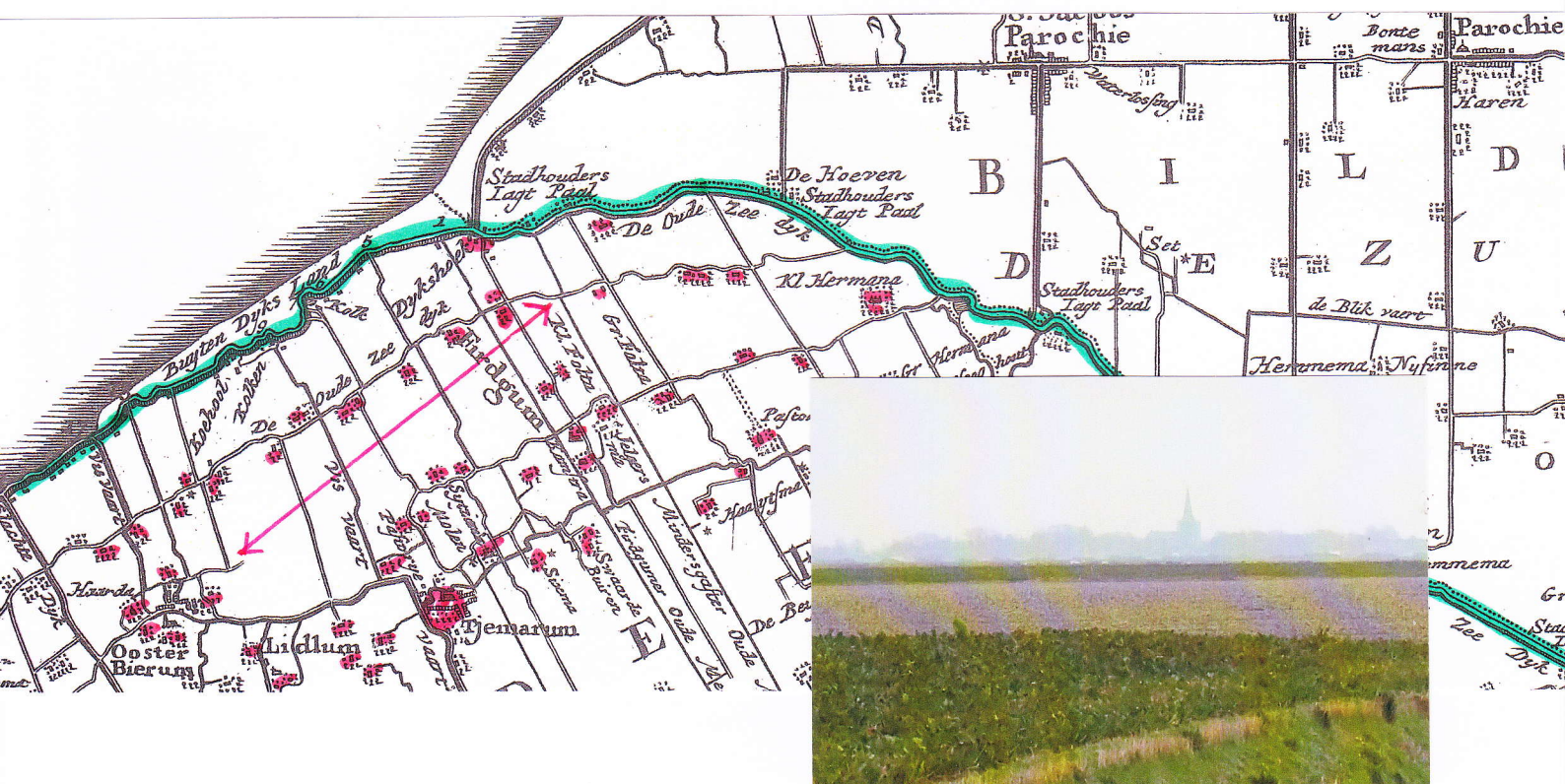
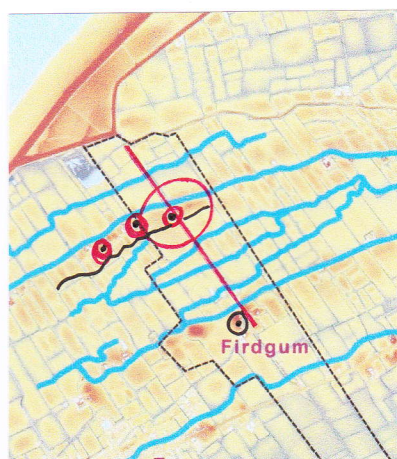
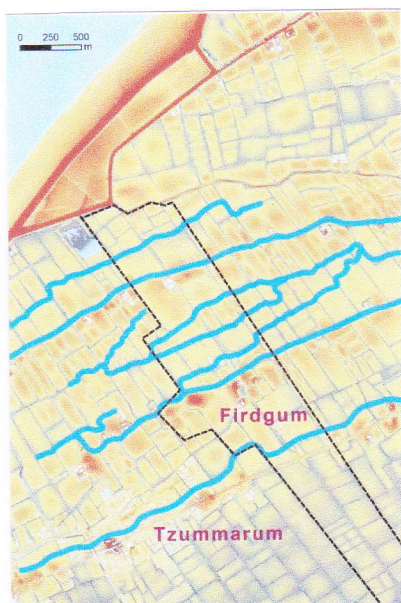
Een zeer grote brand op 7 oktober 2017 legde de geleidelijke en gestage groei van de gebouwen op het bedrijf aan de Camstrawei nummer 41 tot stilstand. Deze schok noopte de maatschap om opnieuw naar de gebouwen op het erf te gaan kijken. Doorgaan op de ingeslagen weg, of rigoureus een nieuwe opzet ontwikkelen voor de bijgebouwen, met behoud en restauratie van de oorspronkelijke beeldbepalende boerderij. Voor deze laatste optie werd gekozen.

Het volume van de diverse bijgebouwen komt nu onder één dak. Hiervoor moet de agrarische postzegel worden verruimt.

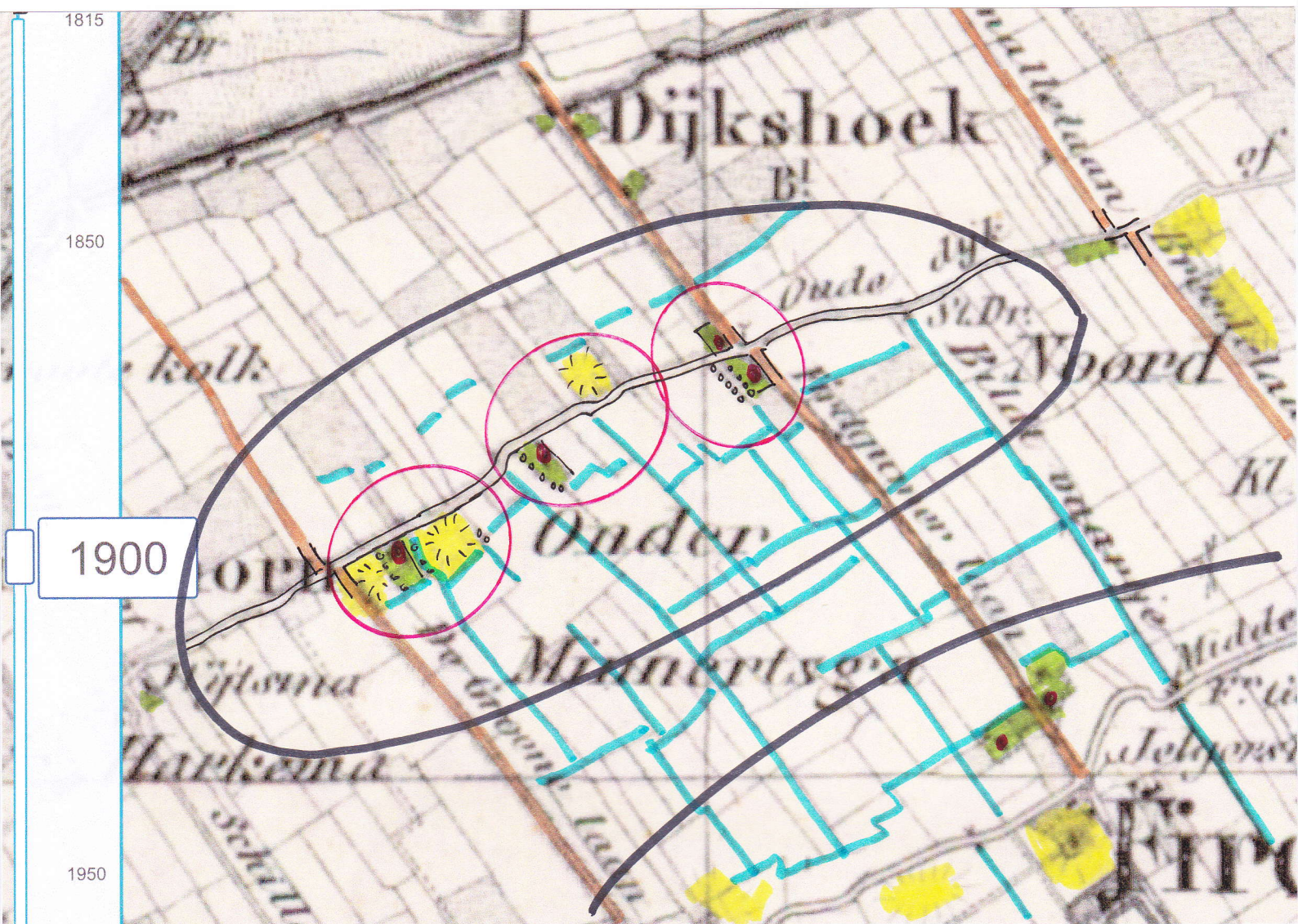
Dit advies bespreekt de ruimtelijke consequenties van de nieuwbouw. Het gaat over de verankering in het landschap, de locatie ervan ten opzichte van de bestaande boerderij en de landschappelijke inpassing. Hiervoor is het nodig om de ontwikkelingen in het landschap en van het boerenerf te beschrijven. Uit de analyse ervan vloeit het uiteindelijke advies voort.

Landschappelijke analyse

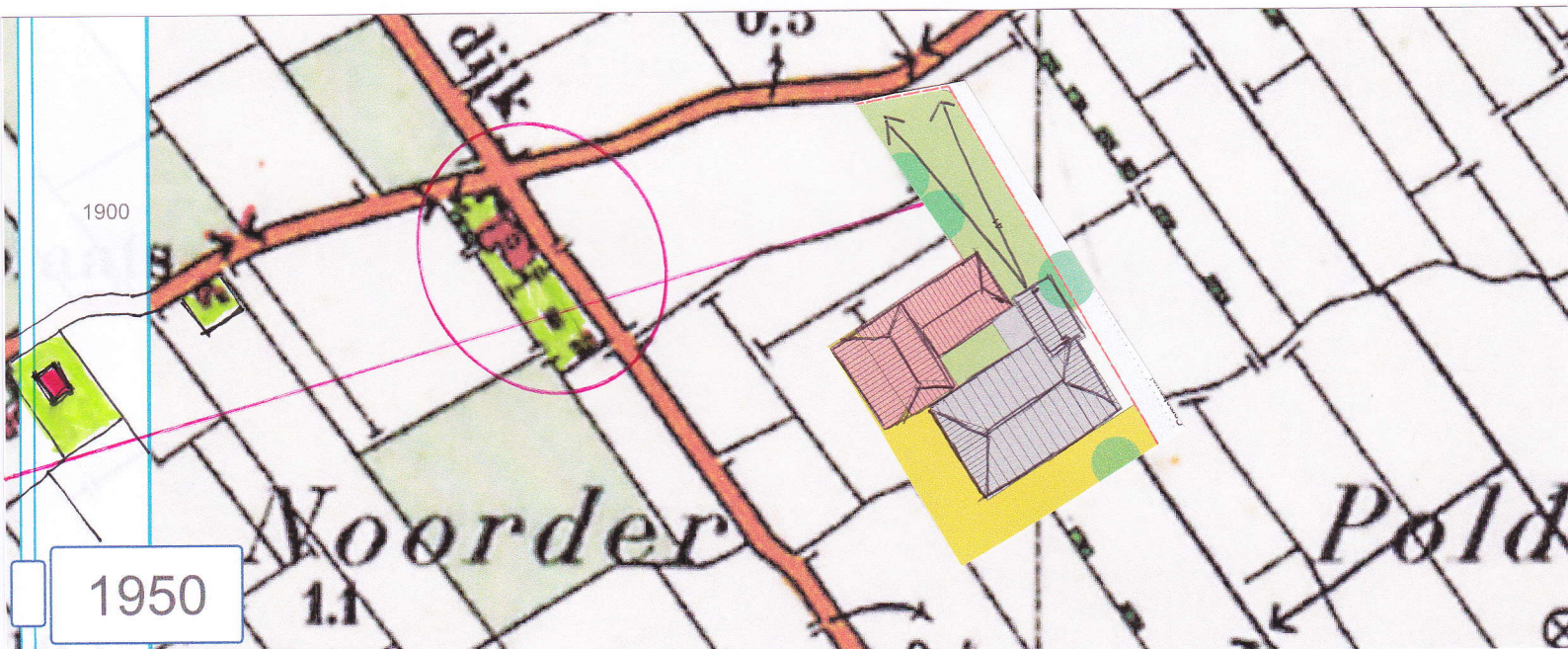
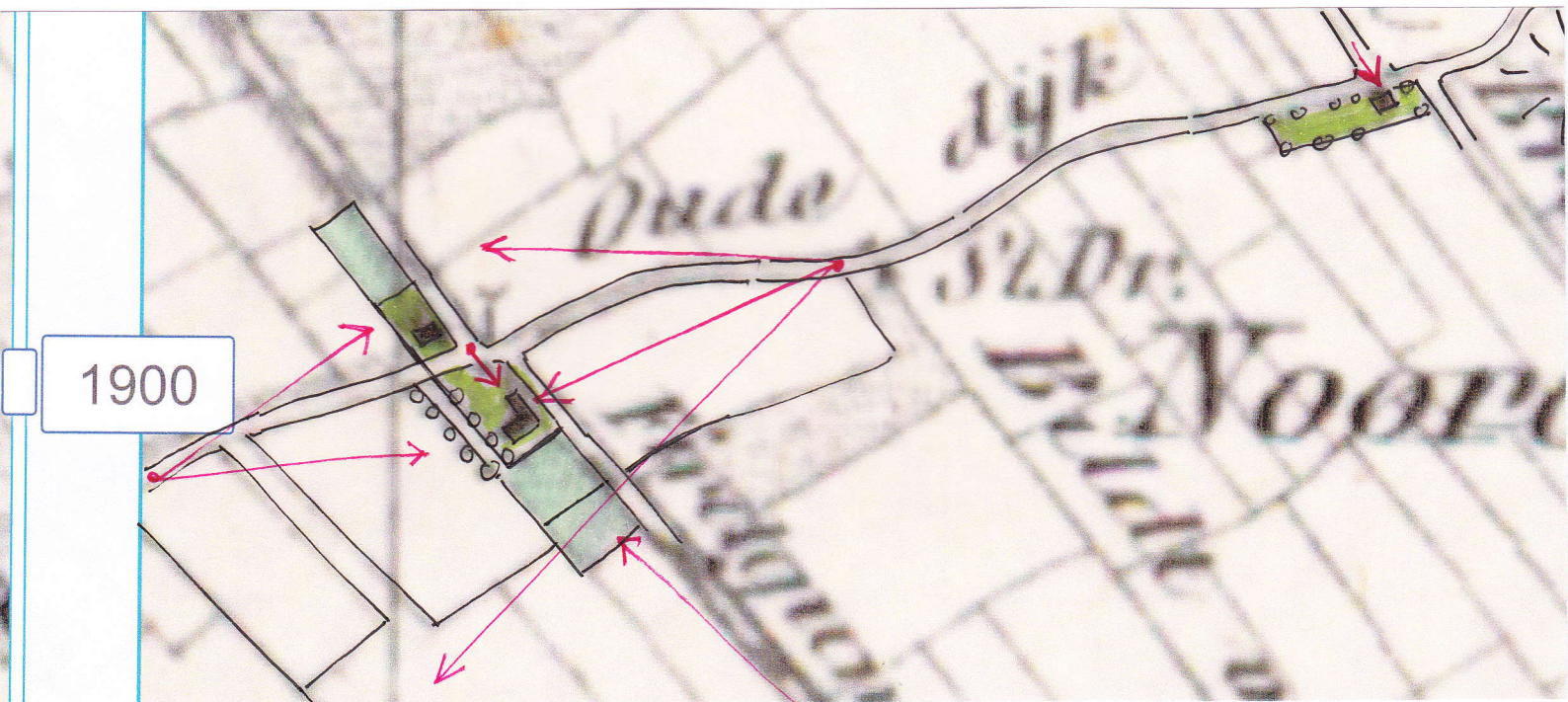
De natuurlijke hoogte van de langgerekte kwelderwallen hebben het cultuurlandschap rond Firdgum bepaald. De Hoarnestreek is een weg die is aangelegd op de eerste zeedijk op een kwelderwal. Tussen de huisterpen werd het zo veilig genoeg om nieuwe boerenerven te stichten langs deze dijk. Tussen 1150 en 1250 is de jongste zeedijk aangelegd. De Camstrawei is één van de diverse dwarswegen tussen de kwelderwallen, door de open ruimte waar voor de bedijking diverse grillig verlopende geulen waren. De rode lijn op de kaart uit de atlas van Schotanus uit 1739 laat een doorzicht zien richting Oosterbierum. Deze is nog steeds aanwezig en van belang voor de locatie van de nieuwbouw op het erf. De zavel in de kwelderwal biedt een goede bodem voor beplanting van bomen en struiken. De zeewind scheert de bomen en laat niet alle soorten toe.

Rond 1718 waren er tussen de Groene laan en de Firdgumer laan vier boerenerven. Ter hoogte van de kruising van de Oude dijk, nu de Hoarnestreek geheten, en de Firdgumer laan, nu Camstrawei geheten, stonden twee boerderijen. De boerderij aan de noordzijde is tussen 1850 en 1900 afgebroken. Opvallend is het bochtige verloop van de Hoarnestreek en het feit dat de aansluitingen van de lanen op de oude dijk geen kruising waren. De vier boerenerven stonden als groene punten in de open ruimte. De twee erven aan weerszijden van de weg vormden te samen meer massa. Luwte op het erf was van groot belang, met name aan de westzijde. De boerderij nr. 41 staat zowel aan de Hoarnestreek als aan de Camstrawei. Het staat misschien daarom op enige afstand van de streek en misschien is daarom ook gekozen voor het type met het voorhuis haaks op de schuur. In het veld is te zien dat de boerderij op enige verhoging staat.

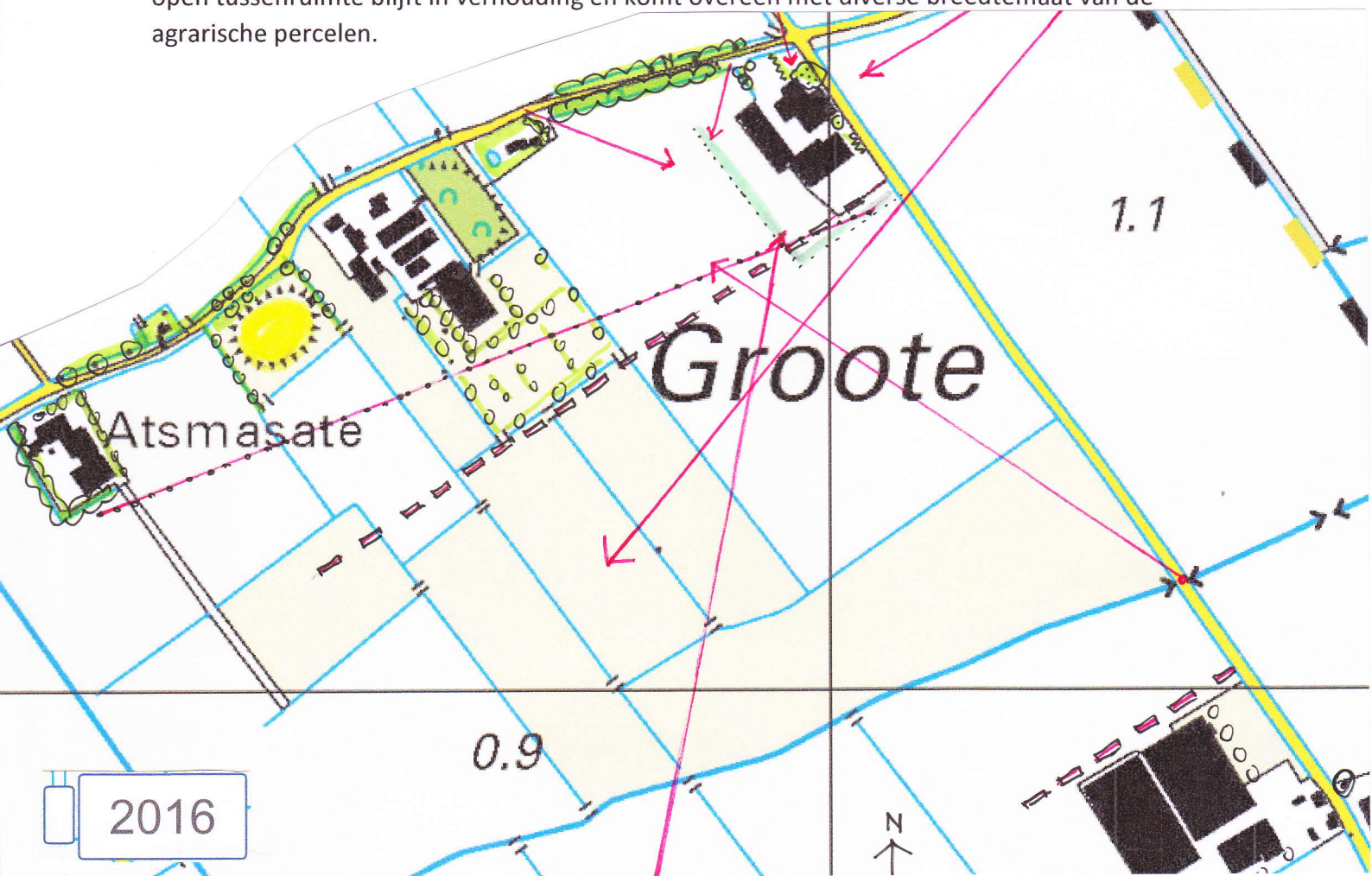

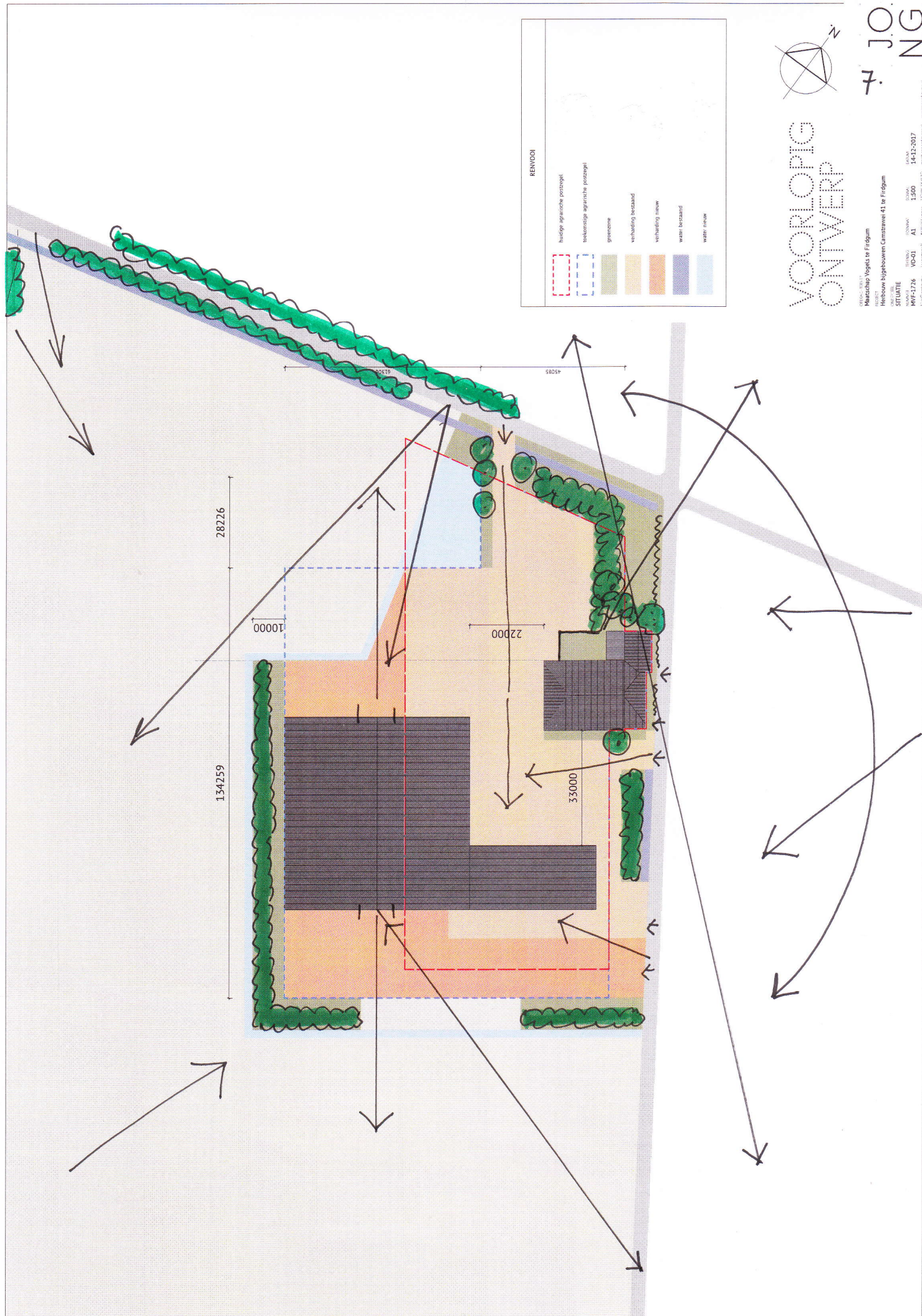
Door de twee kaarten uit de perioden tussen 1900 en 1950 te vergelijken, kan het volgende worden geschreven. Door de niet-haakse aansluiting van de twee wegen op de Oude dijk werd het aanzicht van het voorhuis niet alleen bepaald door de oostzijde, maar ook bepaald door de noordzijde. Hierdoor had de siertuin diepte en kon als slingertuin worden ingericht. Het uitzicht werd voor de afbraak niet belemmerd door de tegenover staande boerderij. Tussen 1900 en 1950 is er een kruising gemaakt, ten kosten van de tuin van de boerderij. Hierdoor kwam de boerderij vlak aan de weg te staan. Nieuwe bijgebouwen werden aan de noordzijde bij- en aangebouwd, en er ontstond kleine besloten binnentuin. Dit ging iets ten koste van de breedte van de voortuin op het noorden. Het agrarisch bedrijf was toen nog steeds een gemengd bedrijf. Op de helft van de kalverenweide, aan de zuidzijde van de boerderij, werd een vrijstaande woning met vrijstaande schuur gebouwd. Dit bepaalde de lengte van het bouwblok. Deze twee gebouwen werden later vervangen door drie loodsen.

De kaart uit 2016 laat zien dat door landschapsbouw in de laatste ruilverkaveling en door de groei van met name het erf van de buurman, er een groen eiland in de open ruimte is ontstaan. Er is sprake van 'een draad met knopen'. Tot de landschapsbouw behoren de beplanting langs de dijk van dit deel van de Hoarnestreek en het ruilverkavelingsbosje bij de buren. De zieke essen langs de weg worden vervangen; de visie uit het verleden wordt gehandhaafd. Dit betekent verdichten met beplanting op de wallen, om zo de openheid van de vlakte te versterken. In de rand met beplanting op de kwelderwallen zijn ook overige erven sterk uitgebreid, zoals het andere erf aan de Camstrawei op de kaart laat zien. Erf nr. 41 ligt aan de drie zijden vrij in het veld en aan de westzijde maakt het meer deel uit van 'het eiland'. Overwegend staan er in het lint weinig soorten zoals essen, elzen, wilgen, populieren en Noorse esdoorn. Op het erf van nr. 41 staan ook linden. De huidige erfbeplanting staat hier alleen aan de twee wegzijden, met een onderverdeling in de eerste plaats in bomen bij het woonhuis en vier overgebleven populieren langs de historisch oprit en in de tweede plaats uit stroken met afschermende bomen, geplant in de jaren rond 1976. Hoelang de essen het redden is de vraag, maar er staan ook elzen, een abeel en een esdoorn in. De kaprichting van de schuren en loodsen in het gebied is overwegend noord-zuid gericht, zoals de verkavelingsrichting. De schuur van de boerderij op nr. 41 is een afwijking.

De uitbreidingsrichting van het bouwvlak met een groot volume steekt in dit landschap waar alles te zien is, nauw. Maar ook dient de beeldbepalende boerderij met respect te worden behandeld. De zoektocht naar de locatie van een gebouw met een kaprichting in de meest voorkomende richting, is dan ook meer naar het westen gericht, dan naar het zuidwesten, omdat het erf dan teveel in de open ruimte gaat steken. De maat van het nieuwe erfoppervlakte past bij de maat van de overige erven en past in het ritme van de erven. De open tussenruimte blijft in verhouding en komt overeen met diverse breedtemaat van de agrarische percelen.

VOORLOPIG ONTWERP

7. JO NG

Project: **Herbouw bijgebouwen Camstruwe 41 te Frijdum**
 Opdrachtgever: **Herbouw bijgebouwen Camstruwe 41 te Frijdum**
 Locatie: **Camstruwe 41, 1500**
 Situatie: **WF-1726 VO-01 A1**
 Datum: **14-12-2017**

De locatie van de nieuwe loods met werktuigenberging

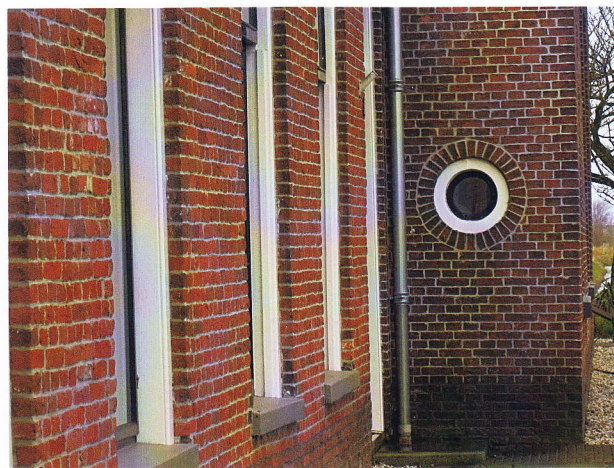
Zoals het woonhuis en de schuur zijn gekoppeld, zo wordt de werktuigenberging aan de nieuwe loods gekoppeld. Het volume omarmt de boerderij, maar drukt het geenszins fijn. Dat heeft de afstand onderling tussen de beide panden bepaald, in samenspraak met de gemeente Franekeradeel en hûsenhiem. Daarbij speelde het silhouet van beide panden een grote rol. De verbinding is onlosmakelijk, maar het grote nieuwe volume gaat zich als het ware 'inhouden' ten voordeel van de historische boerderij met zijn vele details en kleuren. Deze blijft vooraan staan. De loods wordt geheel donker van kleur. Fundamenteel is dat de opslag van mest voor een goede bodemstructuur nu niet meer bij de stal en woning ligt, maar aan de toevoeroute van vrachtwagens en daardoor aan de zuidzijde van het nieuwe pand. Door de afbraak van de bijschuren aan de noordzijde van de boerderij kunnen de noordgevel van de woning en de voortuin weer meer breedte krijgen. Dit vergroot de allure van het pand. Achter de huidige afschermende beplanting en op de huidige verharding blijft de opslag van bieten. Door twee zijwanden te behouden blijft de besloten en luwe binnentuin behouden. De verharde strook langs de zuidzijde van de schuur wordt weer gras.

De landschappelijke inpassing

In 'Grutsk op é Romte' wordt op blz. 23 aangegeven dat de erven zich dominant afsteken in het landschap. Ze zijn als het ware een 'individu'. Maar ze zijn ook onlosmakelijk verbonden met de geschiedenis, het landschap en de burenen. Bij ruimtelijke ontwikkelingen adviseert de provincie gebruik te maken van de richtlijnen van het Advies- en Werkboek van de Nije Pleats. In deze richtlijnen wordt in dit landschapstype in principe altijd uitgegaan van erfbeplanting en met name op de hoekpunten van de erven.

Aan de huidige groene rand langs de wegen, wordt een rand aan het uitgebreide erf toegevoegd. Vervolgens zijn de hoekpunten vastgesteld. Niet overal is de strook tussen de hoekpunten daarna geheel ingevuld met beplanting. Omdat de loods een gesloten doos is met twee grote transparante deuren (8 bij 8 meter) aan de noord- en zuidzijde (waardoor licht naar binnen komt en uitzicht naar buiten mogelijk is) zijn delen vrijgelaten. De gehele zijde aan de westkant krijgt wel beplanting, zodat de loods een groene achtergrond krijgt, de hoeveelheid bebouwing en beplanting in evenwicht is en het silhouet van het erf vanuit Oosterbierum gezien landschappelijk is ingepast. In verband met de gesloten beplantingsstrook langs den Hoarnestreek is de rand niet de hoek om gezet. Het eindpunt komt in lijn met de schuur van de boerderij. De nieuwe strook is 10 meter breed en wordt aan de buitenzijde begrensd door een sloot. De groenstrook heeft aan de buitenzijde een 5 meter brede strook met bomen en struiken. De soorten in die groenstrook bestaan uit een mix van els, struikwilg, veldesdoorn en de bomen Noorse esdoorn en iep. De bomen worden in driehoekverband geplant, op 8 meter afstand onderling en de bomen hebben de maat 12-14 cm. De struiken komen op 1 meter van elkaar.

De noodzaak van bluswater is aangetoond. Het waterschap vraagt om 10% extra opslag in verband met de toename aan verharding (3400 m² buiten en 2800 m² in de loods). Een nieuwe sloot aan de zuid- en westzijde plus een vijver aan de noordzijde van het erf worden daarom toegevoegd (1400 m²). De nieuwe lijn van de vijver is haaks op de Hoarnestreek.

REINLOI	
hulde agunische postzegel	1814 m ²
teekennigste agunische postzegel	1500 m ²
gruozone	
verharding bestand	7331 m ²
verharding nieuw	6026 m ²
water bestand	
water nieuw	1400 m ²

VOORLOPIG CONCEPT

ORFANACHIEFES
Maatschap Vogels te Firdgum
PROJECT
Herbouw bijgebouwen Camstravel 41 te Firdgum

DATE DE LA SITUATION	DATE DE PROBATION	TEMPS VO-01	1 AVAL	30 HEA	101HE
MF-1726			A1	1500	14-12-2017

10.

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1